

SLOVENSKI TEDNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto III Štev. 19

Celoletna naročnina	.....	280 Lir
Polletna	.....	140 "
Posamezna številka	.....	6 "
Za Jugoslavijo	.....	2 Din

GORICA, sobota 10. maja 1947

Za bratstvo in napredek vsega delovnega ljudstva

Včasih se vprašamo, kdo ustvarja javno mnenje. Odgovor bi ne bil težak, saj nam je vsem znano, da prihaja tu v prvi vrsti v poštev časopisje, poročevalne agencije in ulica.

Toda temu ni vedno tako. Javno mnenje ustvarjajo tudi čisto umetno, samo da odgovarja gotovim »interesom«. Čeravno imamo med Italijani stranke, ki se rade oponašajo z demokracijo, je v njih listih prava demokratska beseda le zakrpana gospa. Prav v zadnjem času smo imeli priliko izmenjati misel z nekaterimi takorekoč še zmernimi Italijani, ki obsojajo bombe atentate in druge podobne izgrede proti antifašističnim Slovincem in Italijanom. Zastavili smo si tudi vprašanje, če so vse osebe, ki prebirajo »Lunedì« ali »Messaggero Veneto«, istovetni s pisci šovinističnih in hujskajočih člankov, ki so obelodanjeni v teh listih in kateri se celo ponašajo, da so sodelovali v partizanskem gibanju, medtem ko nosijo gorečo svečo k sodu smodnika.

Komu ni znan proces Paquinelli je v Trstu? To histrično žensko, ki je bila v službi fašizma in je hladnokrvno umorila višjega zavezniškega oficirja, je njen zagovornik v sodni dvorani postavil v luč narodne mučenice, ki naj bi po njegovem mnenju izražala pravo italijanstvo — čustvo najčistejšega nacionalizma. Gotovo časopisje je to njeno dejanje še povečalo, ovilo ji je okrog glave avreolo nesmrtnosti. (Toda sedaj moledujejo za njeno življenje in bi radi revizijo procesa!) Pozabljajo pa, da so bili ravno tisti krogi in tem udinjeno časopisje, ki ji je dnevno »med vrsticami« sililo smrtonosno orožje v roke.

Vzemimo drug slučaj. List, ki prihaja iz Vidma se je že večkrat repencil in hujskajoče pisal proti bolnici Odreda J. A. pri Sv. Justu v Gorici. Zakaj jim je na poti? Zdi se, da jim je bolnica kot takšna važna šele v drugi vrsti. Ogorčenje in propast jih prijema ob pogledu na jugoslovanske zastave in uniforme jugoslovanskih vojakov, ki so na straži. Seveda jim bi bolj prijale republikanske in hitlerjanske zastave! Kdo ne bi tega razumel! Saj samo na takšen način se vzgaja mladina, da meta bombe in da napada predstavnike jugoslovanske vojske. Nerazumljivo nam je, da bi se osebe, ki se ponašajo, da so demokrate in da bi listi, ki znajo breknati tudi na druge strune — če jim to prija — istovestile s temi elementi in takšnimi šovinističnimi izpadi. Težko se otresem takšnih misli, ne da bi stavlili vseh v en koš! Recimo še »neodgovorni« elementi, postanejo »odgovorni«, ko prerastejo čez glavo vsem tistim še kolikortoliko »poštenim« sodržavljanom. Navadno so ti le poštnižni v kot, molčijo in se ne upajo oporekati. Na lastnih prsih gojijo gadje gnezdo. Takšni krogi in pisuni plavajo že v liberalnokvalnkviističnih vodah — seveda vedno še pod firmo demokracije — ter bi hoteli najprvo udariti po levičarskih strankah, nato po zmernejših, dokler se jim ne bi posrečil kakšen »drugi pohod na Rim«.

Nam, ki izhajamo iz večletne izkušnje osvobodilne borbe, so nam gotove stvari

Slovesno odkritje spomenika junakom in žrtvam za svobodo v Rihemberku

«IZKRVAVELI SMO, DA OSVOBODIMO TEBE DOMOVINA!»

Menda ni med primorskim ljudstvom človeka, ki bi ne poznal strašne zgodovine Rihemberka. Spomenik, ki je bil odkrit preteklo nedeljo, nam priča o grozotah, ki jih je pretrpela ta nekoč tako lepa in prijazna vipavska vas. Spomenik je visok 5 metrov in predstavlja marmornato piramido na solidnem kamenitem podstavku. Vrh piramide je prezidana rdeča zvezda. Spomenik je eden izmed najlepših, kar jih je bilo postavljenih na Primorskem od konca osvobodilne borbe

Na pročelju spomenika so vklesane besede: »Ljubite svo-

živi zgoreli v pogoriščih lastnih domov. Tem žrtvam so naslovljene sledeče besede: »Izkrvavali smo, da osvobodimo tebe, domovina«.

Na pobudo Zveze primorskih partizanov in pod osebnim vodstvom neutrudljivega tovariša Franca Colje so domačini postavili ta spomenik, ki bo nesrečni, a v neizmerni boli in žalosti ponosni vasi na najvidnejšem mestu in prostoru govoril potomcem o velikem krvnem davku Rihemberčanov. Vaščani so postavili spomenik z lastnimi sredstvi in sodelovali s prostovoljnimi delom. Za stroške so prispevali

Bilo jih je okrog 3000. Na čelu dolgega sprevoda so nosili udeleženci zastave, godba je igrala tužno koračnico, v strumnih vrstah so se vrstili partizani, invalidi in pregnanci, žene, oblečene v črno, so hodile mimo z odločnimi koraki, čeravno je njih notranjost prevevala težka bolešt. Šolski otroci so nosili majhne, lične vence, okrašene z zvezdo in tablico z imeni žrtev. Bilo jih je 87. In še so sledile v črno pokrite žene in matere, ki so imele v rokah vence, da jih položijo na grob svojih dragih. Prizor je bil ganljiv do dna srca.

Trobentač je dal znamenje za pozor. Množica se je molče, v duhu spomnila dragih tovarišev. Iz grobne tišine so se počasi dvigali akordi himne »Hej Slovani«. Zastava, ki je pokrivala spomenik, je polagoma padala. Pred očmi vseh se je prikazal spomenik v vsej svoji lepoti.

Prvi je spregovoril predsednik ZPP tov. Colja. Spominjal se je borbe partizanov in trpljenja vaščanov, ki so dali svoja življenja za našo svobodo. Sledil mu je predsednik KNOO iz Rihemberka, ki je sprejel spomenik v varstvo. Obrnil se je do navzočih s prošnjo, naj častijo in čuvajo ta spominski kamen in naj se mu približujejo s tistim spoštovanjem in nabožnostjo v srcu, kakor kadar gredo na grobove svojih dragih. Saj se bomo ob tem spomeniku spominjali vseh tistih domačinov, ki jih danes krije domača zemlja al katerih prah je razpršen po nemški deželi. Spomnil se je vzgledne borke Darinke, partizanke Pavle Rustje ter vseh padlih in umrlih tovarišev za svobodo. Odpor Rihemberčanov se zrcali v besedah enega izmed padlih za svobodo, ki je dejal: »Raje doma zgorim, kakor da grem služit Nemcem.« Spomenik bo okrašen vsako leto na dan uničenja Rihemberka, t. j. 15. februarja, na praznik OF in ob spominskem dnevu Rdeče armade.

Navzoče ljudstvo je ganjeno, s solznimi očmi obujalo spomin na dobo trpljenja. Poslušalo je besede domačih ljudi, ki so preprosto — iz srca zadeli najtanjša čustva vseh prisotnih.

Na proslavi so bili tudi zaslužni tovariši, na prsih katerih so se bleščale medalje hrabrosti in odlikovanja za zaslu-ge.

Domači gospod žuonik je pristobil k vznožju spomenika ter ga blagoslovil. Godba je zaigrala »Žrtvam«.

... Z VENCEM ZMAGE

V znešenih besedah je spregovoril zbranim ljudstvu učitelj tovariš Simič, ki je dejal da so vklesana imena domačinov uresničila geslo velike francoske revolucije »svoboda, enakost in bratstvo«. Klic na svobodo — je nadaljeval — je bil za naš mali narod klic na življenje. Med nami so tuji sejali samo mržnjo in nas razdvajali. Tisti pa, ki so govorili naš ljubi materinski jezik, so veljali samo za hlapce, in de-

kle. Prepovedali so nam izražati naše veselje in našo bol s slovensko pesmijo, ki je bila izliv našega mehko čutečega srca. Bili smo že od nekdanj apostoli bratstva med narodi, saj smo po svojem položaju, ki ga zavzemamo med narodi, na takem mestu, da lahko podajamo roke in vežemo vse velike evropske družine. Toda v tistih sovražnih dneh je izgledalo, da bo ta roka omagala in se omahujoče povescila. Nato se je govornik obrnil v duhu k žrtvam: Takrat ste ponudili Vi borci svoji domovini vse, kar ste imeli najdražjega, da bi zopet oživele besede svoboda, enakost, bratstvo in postale resnica.

Naše matere so se zavijale v črno, globoko so sklenile svoje objokane oči, da bi okupator ne videl v njih žalosti. Pokazati so mu hotele le svoj prezir in stud. Pošiljale pa so še vedno z zadnjimi poljubmi svoje sinove in hčerke v boj za svobodo, za kruh. Tiran je segel po zadnjem orožju, pregnal je naše družine ter posejal našo vas s pogorišči in ruševinami. Mirno je odhajalo naše ljudstvo v suženjstvo, toda v srcih je živelo trdno zaupanje, da bodo tisti, ki so ostali doma, potolkli vse sovražnike. In prišel je dan odrešenja. Naša junaška vojska si je ovila čelo z vencem zmage. Družine so se vrnile iz suženjstva, a manjkal je marsikdo. Vaše žrtve niso bile zaman, še pozni rodovi se vas bodo s ponosom spominjali in nosili v svojih srcih izročilo: svoboda, enakost in bratstvo. Večna jim slava!

V imenu žen in mater je pozvela besedo tov. Pavla Pavlica. Spominjala se je mater, ki so vzgojile otroke v ljubezni do slovenskega jezika. Govorila je o žrtvah, o veliki ljubezni, ki je dvigala naše borbe za svobodo, da bi zaživel enkrat lepše in srečnejše življenje. Zaključila je s temperamentnim pozivom, naj slovenska žena, slovenska mati in slovenski otroci čuvajo to zemljo naših dedov kot dragocen biser, ki je vzklik iz srčne krvi naših borcev, naših najboljših sinov.

Godba je zaigrala »Pesem o svobodi«. Častna straža partizanov in vse občinstvo se je še enkrat v duhu poslovlilo od svojih dragih, iz velikih dni naše borbe. Z mogočno »Internacionalo«, himno vsega delovnega ljudstva, se je zaključila ta za ves vipavski okraj pomembna proslava.

Politični pregled

Po vsej Grčiji se nadaljujejo borbe med demokratično armado in vladnimi četami

Na ozemlju Grčije in na otoku Kreti so partizani v polnem delovanju.

Z druge strani pa nadaljujejo vladne čete z operacijami proti partizanom. Zato pa so začele službene in poslužbene osebe dajati izjave o, veli-

kih izgubah demokratičnih borcev, o ujetnikih in o predaji.

Polkovnik Kerendzi, šef albanske delegacije pri preiskovalni komisiji za Grčijo, je poslal predsedniku komisije pismo, v katerem ga obvešča, da mu je albanska vlada poslala nove dokaze o izzivanju grških monarhofašistov na albanski meji. Seveda ni grška monarhofašistična vlada prenehala z izzivanji niti po obisku preiskovalne komisije.

V pismu so izčrpano opisani incidenti 28. in 29. aprila v bližini Argirokastra in preletavanje grških letal preko albanskega ozemlja.

Kar pa se tiče preiskave o obmejnih incidentih, sta Jugoslavija in Albanija sporčili preiskovalni komisiji Varnostnega sveta organizacije Združenih narodov, da ne bosta dovolili, da bi stopila na njihovo ozemlje nova preiskovalna podkomisija.

V Franciji je zaenkrat ostalo pri starem Nadaljevanje Ramadierove vlade

V zadnjem času so po svetu veliko pisali in govorili o krizi v francoski vladi. Vlada je namreč postavila vprašanje zaupnice in ker so komunisti glasovali proti zaupnici, je ministrski predsednik Ramadier izdal poročilo, da pomeni to prekršitev ministrske solidarnosti. Odstavil je pet komunističnih ministrov.

Centralni komite francoske komunistične stranke je izdal poročilo, v katerem je govora o delovanju komunističnih ministrov, ki so bili v vladi.

Komunistična stranka je ves čas podpirala vladno politiko za znižanje cen. Sedaj pa vidimo, da politika francoske vlade ni privedla do občutnega znižanja cen in tako je izostalo izboljšanje gospodarskega položaja v Franciji.

Nato so prišla iz Pariza poročila, iz katerih je razvidno, da ostane Ramadierova vlada na oblasti (Narodni svet socialistične stranke se je izrekel za nadaljevanje Ramadierove vlade z 2.529 glasovi proti 2.125).

Začasno torej komunisti niso v vladi, a kakor je izjavil komunistični voditelj Duclos, nameravajo komunisti nadaljevati sodelovanje z vlado, dokler bo ta izdajala ukrepe, ki bodo v korist delavstva.

Komunisti se smatrajo aktivno udeleženi pri politiki, tudi če njih ministri ne sedijo v vladi.

Svet socialistične stranke je izglasoval resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, da ne bi socialistična stranka mogla stopiti v nobeno vlado, ki bi imela reakcionarno večino. Vsaka politika, tako navaja dalje resolucija, ki bi dovoljevala vedno znova višanje cen in plač, bi dovedla do inflacije in do revščine.

V tovarni Renault traja še stavka. Tudi delavci važne tovarne »Alcool Lewre« v Stouu so stopili v stavko.

Glavni tajnik Splošne delavske zveze Franchon je ironično komentiral napore nekaterih ljudi, ki bi radi razdvojili delavstvo in oslabilo Splošno delavsko zvezo Francije. Obenem je zagovarjal stavko v tovarnah Renault, ki je bila povod francoske vladne krize. Tudi Duclos jo zagovarja in večina delavcev jo odobrava.

Nadaljevanje na 2. strani

jo domovino tako, kot smo jo ljubili mi!« Sledijo imena 31 borcev — partizanov Na strani se blesti drugo besedilo: »Trpljenja ran se nismo pali, da le prostost bi domu dali.« Pod tem naslovom sledijo imena 35 žrtev, ki so dali svoja življenja v peklenskem ognju nemških taborišč. Med imeni srečamo 94 let starega Franca Vidmarja in 5 mesecev starega Emila Ličena, ki sta skupno z ostalimi postala žrtev nacifašističnih zločinov. Na tretji strani čitamo imena talcev in domačinov, ki so izkrvavali ali

preko 300.000 lir. Vsaka hiša je darovala od 200 do 3000 lir. Tovariš Boris Mašera je daroval zemljišče, na katerem se dviga sedaj spomenik. Med darovalci, ki so se posebno odlikovali, naj omenimo tovariša Saksido iz Trsta, ki je poklonil pripravljalnemu odboru 10.000 lir.

RAJE DOMA ZGORIM, KAKOR GREM SLUŽIT NEMCEM

V nedeljo dopoldne, nekaj po 9. uri, je prikoralala pred spomenik dolga vrsta ljudi.

že davno jasne. Ne samo primorsko antifašistično ljudstvo, ampak tudi vse napredne delovne množice Italije so ta pokret ob času spoznale ter ga razkrinkujejo dan za dnem. V Italiji smo imeli ravno pred dobrim tednom slučaj, ko so monarhofašistične bande s strojnjarji napadle kmete in delavce na nekem shodu v Siciliji. Vse res demokratske stranke v rimski zbornici, kakor tudi vse zdrave ljudske množice v državi, so kot en moč skočile pokonci in napadle notranje-ga ministra in ves državni aparat — ki je posebno na Siciliji še vedno v rokah starih uradnikov, ki so tesno povezani s fevdalci in baroni siciljskega otoka. Potreben je kirurški poseg, da takoj odreže vse gnilo. Samo na ta način bo ozdravljena rak-rana, ki že desetletja okuža zdravo ljudsko javno mnenje.

Naše prvomajske proslave so pokazale odločnost in pravo usmerjenost delovnega ljudstva. Med antifašisti in demokrati, ki so napolnili tr-

Petletni načrt zgraditve teške industrije v Jugoslaviji

Vlada Jugoslavije nalaga gospodarstvu nalogo, naj z izpolnitvijo petletnega plana ustvari materialno bazo za dvig življenjskega standarda vseh naših narodov. To pomeni, da mora naše gospodarstvo nuditi slehernemu delovnemu človeku več dobrin vseh vrst, da bi pa to mogla, mora v velikem obsegu povečati proizvodnjo.

Povečanje proizvodnje je mogoče samo z novimi proizvodnimi sredstvi, to je z novimi stroji, novimi tovarnami itd. Da bi bilo mogoče narediti te stroje in zgraditi tovarne, so potrebne tovarne stroje, to je tovarne za nove stroje, potrebne so velike količine železa, jekla, bakra, svinca, cinka, aluminija in drugega materiala — potrebna je težka industrija.

Zato postavlja petletni plan težišče začetka graditve na težko industrijo.

Podlaga teške industrije je železarstvo, ki mora zagotoviti gospodarstvu dovoljne količine železa in jekla. Železarstvo je bilo najslabše razviti del gospodarstva stare Jugoslavije, tako da je manjkali osnovni pogoj gospodarske samostojnosti.

Proizvodnja železne rude, je bila v stari Jugoslaviji precejšnja, ter je znašala leta 1928 450.000 ton, leta 1939 pa 613.000 ton.

Največji del te rude so izvažali v tujino (v posameznih letih tudi po 500.000 ton). Izvažali so jo predvsem na Madžarsko in Češkoslovaško.

Proizvodnja srovega železa je bila nezadostna, njeno naraščanje pa zelo počasno. Tik pred prvo imperialistično vojno je znašala ta proizvodnja 57.380 ton, tik pred drugo vojno (1939) je pa narasla na 101.400 ton. Torej v 25 letih ni doseglo povečanje niti 100%, zdaj pa petletni plan nalaga nalogo, naj se v petih letih doseže petkratno povečanje, in sicer naj se do leta 1951 doseže proizvodnja 550.000 ton srovega železa.

To je ena najtežjih, toda hkrati tudi najpomembnejših nalog našega petletnega plana. Zgraditev plavžev in topilnic ni le zelo draga, temveč terja tudi mnogo časa, materiala in strokovnega znanja. Zaradi tega bo lahko novi metalurški kombinat, ki je zamišljen v dolini reke Bosne, gotov šele ob koncu petletke. Toda razen topilnic so potrebne tudi jeklarne in valjarne. Na ta način bodo zagotovljene potrebe valjarn, tako da bodo tudi one lahko izpolnile svojo nalogo, to je povečale proizvodnjo na 570.000 ton. Tako bo država dobila potrebno pločevino, profile, žico, tračnice itd. Razen tega bodo valjarne lahko začele izdelovati celo vrsto novih izdelkov, zaradi katerih smo zdaj odvisni od tujine in ki so največjega pomena za gospodarsko delavnost. Sem spadajo prevsem posebne cevi (tako imenovane brezšivne cevi), ki so potrebne za izdelovanje in vzdrževanje parnih kotlov.

Nadalje morajo valjarne začeti izdelovati bandaže za železniška kolesa, zakaj zdaj, ko bandaž sploh ne izdelujemo v državi, je vsako popravilo ali izdelava vsake posamezne lokomotive, vagona ali tramvaja odvisna od tujine.

Pomembne so naloge, ki jih petletni plan nalaga sektorju tako imenovane barvne metalurgije. Barvna metalurgija mora zagotoviti državi potrebne količine bakra, svinca, cinka, aluminija itd. Njeni izdelki so neobhodno potrebna podlaga elektrifikacije, bogastvo naše države glede nekaterih teh rud (svinec, aluminij) pa ustvarjata izvrstne pogoje za izvoz.

To je bilo zlasti priljubljeno področje tujega kapitala, ki si je tu naplenil velikanske dobičke ter izvažal rudo s svoje tovarne.

Zaloge rude v Boru niso zelo velike.

Ta rudnik je že tako izropan, da je treba z rezervami previdno gospodariti. Zato tudi plan ne določa preokretnosti predvojnne, temveč samo njeno ohranitev na 40.000 ton.

V tem večji meri pa plan določa kvaliteten spremembe. Proizvodnja elektrolitičnega (požlahtnjene) bakra se mora povečati od 12.000 na 36.000 ton, razen tega je treba rekonstruirati naprave, tako da se bodo izkoristili odpadni žvepleni plini ter pridobilo letno okrog 10.000 ton žvepla. Tujega kapitala, ki je ropal Bor in izžemal nezasišane profite, ni dovolj zanimala ta rekonstrukcija ter je puščal pline nezakoriščene, tako da so uničili vse rastlinstvo v okolici.

Stara Jugoslavija je proizvajala precej svinčenih in cinkovih rud. Ta proizvodnja se je gibala med 700 in 800 tisoč ton letno, medtem ko je bila proizvodnja svinca in cinka majhna, kakor kažejo naslednji podatki:

leto	svinec	cink
1934	9.800	4.370
1936	5.800	2.200
1937	4.036	5.012
1939	11.000	4.918
plan 1951	65.000	20.000

Veliki zakladi svinčne rude v Jugoslaviji bodo zagotovili proiz-

vodno električnih kablov, presežki svinca pa bodo določeni za izvoz.

Prav tako bo napravil petletni plan konec politiki stare Jugoslavije, ki je izvažala boksit po 169 din tona in kupovala aluminij po 20.000 din tona. Izvrstni pogoji, ki jih nudijo naša boksitna polja in vodne sile, bodo izkoriščeni za razvoj pomembne aluminijske industrije. Na ta način bo proizvodnja aluminija porasla na 13.000 ton do leta 1951.

Razvoj železarstva in barvne metalurgije bo zagotovil dovolj materiala za potrebe strojne industrije, to je za tovarne za proizvodnjo novih tovarn. Ta proizvodna panoga je bila v stari Jugoslaviji prav tako zanemarjena kakor železarstvo. Zato je bilo treba plačati tujini vsako leto 300-500 milijonov din za uvoz strojev in prometnih sredstev.

V strojni industriji j treba predvsem zagotoviti proizvodnjo orodnih strojev in tako omogočiti, da se iz tovarn pošlje velik del naprav za razširitev tovarn ali za nove tovarne, za lokomotive, vagona, kamione, traktorje, kmetijske stroje, ladjedelnice, razne delavnice in druge obrate. Proizvodnja orodnih strojev je temeljni kamen za zgraditev ne le vse strojne industrije, temveč tudi vseh vrst delavnic za vzdrževanje transportnih sredstev, kmetijskih, rudarskih in drugih delavnic kakor tudi mnogih drugih naprav v zvezi z obrambno močjo države.

Ta proizvodnja v stari Jugoslaviji je bila samo v enem obratu v Zagrebu. Zmogljivost proizvodnje se je gibala okrog 40 strojev letno. Petletni plan določa povečanje na 3000 strojev, to je za 75-krat.

Proizvodnja orodnih strojev mora biti visoko kvalitetna, zakaj najprej moramo imeti dobre orodne stroje, da bomo lahko imeli dobre lokomotive, avtomobile, traktorje, ladje itd. Zato je ta proizvodnja vedno vzporedno z razvojem velikih mest, ki lahko zagotovijo večji izbor izvrstnih kadrov.

Nove tovarne orodnih strojev bodo v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu. Dela za tovarno v Zagrebu se razvijajo okrog jedra stare tovarne („Prvomajska tovarna orodnih strojev“) že od lani. Ta tovarna bo izdelovala v serijah lažje normalne tipe stružnice, skobeljnikov, brusilnikov, vertikalnih in radikalnih vrtnalnih strojev, kovskih kladiv, polavtomatov in drugo.

Zdaj začenjajo pri Beogradu graditi novo tovarno najtežjih strojev. Ta tovarna bo imela poseben pomen za državo.

Tretjo tovarno orodnih strojev določa plan v Sarajevu. Ta dela se bodo začela nekoliko pozneje med petletnim planom.

Dalje mora kovinarska industrija začeti proizvodnjo parnih kotlov in doseči do leta 1951. 4800 m² grelne površine. Sem niso vračunani ladijski parni kotli, ki jih bodo izdelovali v ladjedelnici. Proizvodnja dvigal mora do konca petletnega plana doseči 1550 ton nosilnosti, naprav za rudnike in tovarne 2500 ton in gradbenih strojev 7620 ton. Ta proizvodnja bo pomnila veliko pomoč razvoju gospodarstva.

Kovinarska industrija mora dati med petletko našemu prometu 200 lokomotiv, nad 100 potniških in službenih vagonov ter 14.500 tovornih vagonov. Razen tega morajo tovarne zagotoviti izdelavo industrijskih lokomotiv in vagončkov za rudarstvo, gozdarstvo in industrijo velikih gradbenih del. Do konca petletnega plana se bo ta proizvodnja povečala na 200 industrijskih lokomotiv in 12.000 vagončkov.

Za kmetijstvo, ki mu plan nalaga velike naloge glede mehanizacije, mora kovinarska industrija ustvariti materialno podlago. V ta namen določa plan povečanje proizvodnje kmetijskih strojev na 34.000 ton leta 1951. Za vlečno silo teh strojev bo potrebno mnogo traktorjev, kar je naloga kovinarske industrije, da jih izdela ter do konca petletke poveča proizvodnjo na 1500.

Za motorizacijo cestnega prometa določa plan povečanje proizvodnje kamionov na 6000. To bo opravila tovarna v Rakovici, ki je že v polnem obratu, in nova večja tovarna v Sloveniji, ki jo že urejujejo. Ti tovarni skupaj bosta lahko izpolnili naloženo nalogo.

Plan določa ustanovitev tovarne dvokoles na področju Ljubljane in dosego proizvodnjo 50.000 koles leta 1951. Razen tega mora Ljubljana zagotoviti državi pisalne stroje ter povečati proizvodnjo na 10.000 strojev letno.

Slednjič mora elektroindustrija zagotoviti za elektrifikacijo in električne naprave v tovarnah in rudnikih velike količine električnih kablov. V ta namen se bo začela že letos na širšem beograjskem področju graditev nove tovarne električnih in telefonskih kablov.

Nadeljevanje s 1. strani

Izpred skupščine organizacije Združenih narodov

Poljska, Češkoslovaška, Jugoslavija in Sovjetska zveza odločno vztrajajo na tem, da morajo biti zaslišani predstavniki židovske agencije pred skupščino organizacije Združenih narodov. Njeno tajništvo je sicer sprejelo predlog ZDA in s tem odbilo prošnjo židovske agencije v Palestini, ki je hotela biti zaslišana.

Sovjetski predstavnik Gromiko je takoj izjavil, da mu je žal, da je prišlo do takega sklepa, kajti zaslišanje židovskih organizacij nikakor ne nasprotuje atlantski listini.

Zato bo Sovjetska zveza podprla predlog, po katerem morajo priti pred skupščino tudi predstavniki židovskih organizacij, da predložijo svoje stališče.

Oficijalna Avstrija o konferenci v Moskvi

V avstrijski zbornici je tedni povzel besedo zunanji minister Gruber. Podal je poro-

DROBNE VESTI

* Poljsko uradno poročilo iz Varšave se glasi, da se je v tem mesecu prijavilo poljskim oblastem ter se registriralo pri varnostnih organih 27.200 pripadnikov ilegalnih terorističnih organizacij. Čim bolj se približuje končni rok amnestije, tem večje število pripadnikov ilegalnih organizacij se prijavlja poljskim oblastem.

čilo o poteku moskovske konference.

Med drugim je seveda izrazil zadovoljstvo nad ameriško politiko na tej konferenci, a v nadaljnjem je začel grajati francosko in britansko politiko, medtem ko je o Molotovu dejal, da je bil spčetka dobro razpoložen do Avstrije...

Kar se jugoslovanskih zahtev tiče, pa je Gruber izjavil, da ne more priti do kompromisa.

* V Zagorju (Trbovlje) je bila pred kratkim ustanovljena stanovanjska zadruga, ki bo gradila stanovanja za prebivalstvo Zagorja. Zadruga bo najprej obnovila tovarno »Vesta«, ki je bila uničena v bojih med partizani in Nemci, in jo preuredila v stanovanja. Načrt predvideva 24 stanovanj, namenjenih predvsem partizanskim vdovam in upokojenecem, ki bodo sami pomagali pri gradnji in si tako pridobili pravico do dosmrtnih stanovanj.

* Pokrajinski odbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško je poslal Svetu ministrov za zunanje zadeve naslednjo resolucijo:

»Kljub temu, da se je prebivalstvo Slovenske Koroške osvobodilo s svojo lastno borbo izpod nacističnega jarma, gledajo današnja meročajna oblastva na Koroške Slovence kot na državljane »nižje vrste«, jih zatirajo ter uničujejo na gospodarskem polju.«

Prvo zasedanje okrajnega odbora OF za Goriško v Ajdovščini

Dne 4. maja t. l. se je zbralo v Ajdovščini 150 delegatov Osvobodilne fronte, da prisostvujejo prvemu zasedanju Okrajnega odbora OF za Goriško v isti dvorani, kjer je bila 5. maja 1945 osnovana prva Ljudska vlada Slovenije, so delegatje iz Brd, Krasa, Vipavske doline in Kanalskega podali svoja poročila. Zasedanje je pozdravil tudi zastopnik okrožnega odbora SIAU za Goriško, ki bo po krivičnici odločitvi v Parizu pripadala Italiji.

Zbrance delegatje in goste je pozdravil sekretar okrajnega odbora OF tov. Albin Duje. Pozdrave goriških Slovencev in naprednih Italijanov je izročil član okrožnega odbora SIAU za Goriško, tov. Milo.

Delegati so z burnim odobravanjem sprejeli pozdrave svojih rojakov in obljubili, da nikoli ne bodo pozabili svojih bratov onkraj diktiranih mej, ki jih je proti zakonom narave določila mirovna pogodba. V govorih so zatrjevali, da se bodo vztrajno borili za petletni načrt, ki bo dvignil življenjsko raven državljanov.

Na zasedanju so živo razpravljali o načrtnem delu svojega okrajja in o nalogah, ki stoje pred nami v letu 1947 na zadružnem, sindikalnem in kulturno prosvetnem polju. Posebno pozornost je plenum posvetil množičnemu delu na vaseh. V novi odbor je bilo izvoljenih 40 članov. V tajništvo sta bila enoglasno izvoljena: za predsednika tov. Vodopivec Albin, za tajnika pa tov. Duje Albin. Imenovana aktivista sta stara borca za pravice delovnega ljudstva in znana daleč na okoli.

Po poročilih in diskusiji je plenum odobril in odposlal izvršnemu odboru OF Slove-

nije resolucijo, iz katere je razvidno, da se bo goriški okraj dosledno boril, da preokrajči gospodarski načrt prvega leta petletke. V ta namen se bodo osnovala zadruga in podjetja okrajnega in krajevnega merila. Veliko pažnjo bodo posvetili vinogradništvu in sadjarstvu in pridelke izvažali na tuja tržišča. Dvignili bodo tudi produkcijo zimskih in pomladanskih zelenjav ter povrtnin za jugoslovanska tržišča. Tudi živinoreja in mlekarstvo bo zavzelo že v prvem letu večji razmah in dvig, zlasti pa v vsjih legah goriškega okrajja. Podoželje pa se bo obnavljalo po načrtu in nakazane investicije se bodo pravilno uporabljale. Vrednost obnove se bo povečala kar za 4 krat.

Prvo zasedanje okrajnega plenuma je oborožilo aktiviste OF in bitka za preokrajčanje načrta prvega leta petletke se je pričela na vseh poljih gospodarskega in kulturnega življenja svobodnega goriškega okrajja.

Zgradili bomo središče Slovencev ob zapadni meji

Nova Gorica bo grajena po načrtu

Tanjug poroča: Ko bo stopila v veljavo mirovna pogodba, bodo goriški Slovenci ostali brez svojega gospodarskega, kulturnega in prometnega središča. Zaradi tega je sklenjeno, da se v neposredni bližini Gorice zgradi nova Gorica. Pri ljudskem izvršnem odboru okrajja Gorice je bil ustanovljen poseben odbor, ki bo izdelal načrt novega mesta.

Ljudske oblasti kakor tudi gradbena podjetja so že izvršila vse potrebne korake za zgraditev nove Gorice. Nova Gorica bo grajena po načrtu ter bo postala gospodarsko in kulturno središče Slovencev ob zapadni meji. Že letos bodo investirali velike vsote za ta dela.

IZ JUGOSLAVIJE

Najboljši delovni kolektiv v državi

Za najboljše delovne kolektive so proglašeni: cementarna »Majdan« v Solinu pri Splitu, rudnik v Varešu. Tem kolektivom mso bile 1. maja v priznanje za njihove napore v imenu delovnega ljudstva vse države izročene prehodne zastave Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije.

Dva nova mostova v Bosni

1. maja je bil slovesno izročen prometu nov železni most v Maglaji. Že pre je bil izročen prometu železobetonski most čez Iličko na cesti Beograd - Sarajevo - Jadran. Ta most je 82 m dolg in nad 10 m širok. Za delo je bilo potrebno 200.000 delovnih ur.

Sadne sušilnice v Bosni in Hercegovini

V Bosni in Hercegovini bodo zgradili letos več sadnih sušilnic. V ta namen je odobreno 20 milijonov din. Sadne sušilnice imajo velik pomen za Bosno, kjer pridelajo mnogo sliv. Suhe slive v veliki meri izvažajo.

Najboljše grafično podjetje v državi

je »Jugoštampa« v Beogradu. Izpolnilo je proizvodni načrt za 103,8% in izboljšalo kakovost dela za 15,15%. Proglašeni so bili 103 udarniki, dva iznajditelja. 52 delavcev je bilo nagradjenih in 233 jih je bilo pismeno pohvaljenih.

Jugoslovanska knjigarna v Tirani

V Tirani, glavnem mestu Albanije so odprli knjigarno »Jugoslovanska knjiga«.

Turistična sezona v Slovenij

Vzporedno z industrijo Slovenije se vključujejo tudi druga gospodarska podjetja v izpolnitev petletnega načrta, med njimi hoteli, zdravilišča in počitniški domi.

Že meseca marca so se državna gostinska podjetja pričela pripravljati z otvoritvijo letošnje sezone. Za letošnji praznik dela so bili skoro vsi hoteli in počitniški domi že pripravljeni, da sprejmejo goste in oddiha potrebne delavce.

Na Bledu je kljub velikim gradbenim delom uspelo usposobiti Park hotel, ki je lepo prečiščen in urejen, dalje Grand hotel Toplice in depandanse, hotel Jelovica pa bo v najkrajšem času usposobljen za poslovanje.

Dom na Jezerskem, ki je deloma posloval skozi vso zimo, je sedaj pripravljen, da sprejme večje število počitka potrebnih delavcev.

V Dobrni je odprt Zdraviliški dom s 175 posteljami in hotel Zagreb s 56 posteljami. Park je krasno urejen, okoliča sama pa nudi gostom obilo lepih sprehodov.

Odprta je Rogaška Slatina, svetovno znano in po obsegu največje zdravilišče v Jugoslaviji. Gosti se lahko nastanijo v Slovenskem domu, Ljubljanskem domu, hotelu Beli križ, hotelu Pošta in hotelu Bohor. Zdravilišče ima prekrasno lego, lepo urejen park

Kolesarska tekma v Vojvodini

Na čast drugega kongresa ljudske mladine Srbije bo od 13. do 18. maja velika kolesarska tekma v avtonomni pokrajini Vojvodini.

Na progi Šamac-Sarajevo Kmalu se bodo pričela dela na izgradnji velikega mosta preko Save, ki bo del proge Šamac - Sarajevo.

Po dosedaj predvidenem načrtu bo treba za izgradnjo mostu pripeljati 900 ton železa, 2500 kubičnih metrov lesa za gradnjo in 3500 kubičnih metrov kamenja. Mladinske brigade delajo neumorno pri pripravljanju gradilišča.

Vsi graditelji se zavedajo, da morajo priprave čim prej končati, da bodo lahko čim prej začeli z gradnjo mostu. Njihov sklep je, da morajo most vsekakor zgraditi v določenem roku, če ne še prej.

Osemdesetletnica Etbina Kristana

Te dni je obhajal znani publicist in pisatelj Etbina Kristan svojo osemdesetletnico.

Pred prvo svetovno vojno je odšel v Ameriko, kjer še danes deluje med našimi ameriški rojaki Etbina Kristan je priznan pisatelj in dramatik. Nekatera njegova dela so se igrala na raznih gledaliških odrih. Nekaj let je bil tudi urednik socialističnega lista »Zarja«, ki je izhajal v Ljubljani. Toda tudi primorskim Slovincem ni neznan. V Trstu je večkrat nastopil na političnih shodih ter je znal razvneti množice. Tudi Gorico je obiskal.

V daljni Ameriki je v teku druge svotovne vojne kot eden prvih Slovencev onstran velike luže povzdignil svoj glas za pravične zahteve narodov Jugoslavije.

LITERARNI VEČERI

V Sloveniji prirejajo večkrat literarne večere, kjer nastopajo naši priznani pesniki in pisatelji. Citajo iz svojih del in občinstvo je zadovoljno, da spozna svoje miljenice. Pred kratkim so priredili sodelavci »Mladinske revije« v Kočevju podoben večer, ki je bil združen s proslavo OF. To je bil v kratkem času že četrti literarni večer mladim.

ŠEMPETER PRI GORIČI Nastop pri radiooddaji postaji v Ajdovščini

Preteklo nedeljo so nastopili v radiu Slovensko Primorje v Ajdovščini naš orkester »Triglav«, mešan pevski zbor in pionirski orkester. Vsašarom je nudil ta nastop prijetno iznenadenje, saj ima naša vas obilo sprejemnikov, in tako so svojci nastopajočih in ostali domačini z veseljem poslušali oddajo. Mešani pevski zbor sestoji iz 35 oseb je pod vodstvom tovariša Aleksjeva Bevka izvajal Prešernovo »Zdravico« Bartlovo »Oj, planine« ter »Slovenske mladence« ob spremljevanju orkestra in »Slovan na dan«. Orkester »Triglav«, ki šteje 9 članov, pa je pod vodstvom tovariša Daniela Merviča izvajal koračnico »Triglav«, ruske narodne »Crne oči« in »Rdeči safan«, preludij iz Verdijeve opere »Traviata«, intermezzo iz Mascagnijeve opere »avalleria rusticana«, Bragovo serenado »Vallaška legenda« in Strausov valček »Vino, pesem, ljubezen«. Pionirski orkester, ki ga sestavljajo šempeterske deklice, je podal »pionirsko kolo«, »jaz bi rad vedel« in »tovariš Titu«.

Pevcem in godbenikom kakor tudi našim najmlajšim želimo, da bi še večkrat uspešno nastopili. Tako bo naša slovenska pesem po vsem daljnem svetu.

v naši vasi na višku. Vsepovsod so goreli kresovi. Samo ena hiša jih je prižgala 23. Ljudje ne pomnijo toliko kresov. Tisti večer se je vršila v nabit polni dvorani proslava ustanovitve OFF. Tov. Dušan je spregovoril o pomenu in razvoju Osvobodilne fronte. Godba na pihala in pevski zbor sta skrbela za petrost večera.

Praznik prvega maja je bil tudi pri nas sprejet z velim razumevanjem in veseljem. Nad 300 ljudi je odšlo od nas v Ajdovščino, kjer so prisostvovali veliki manifestaciji. Med njimi so bili pevci, fizikulturniki in godba jih je spremljala. — Postavljenih je bilo 11 majev. Najlepši je oni iz Zgovca, ki je bogato okrašen in na katerem gori 8 žarnic.

Prihodnjic vam bomo poročali, zakaj hodi pri nas obnova rakovo pot.

PRUČINA Prekop draga tovariša Kulturni nastop mladine

V nedeljo popoldne smo prenesli na domače pokopališče ob velikih udeležbi ljudstva truplo našega draga tovariša in borca za svobodo Vlada, ki je padel pred tremi leti in pol, zalet od sovražnikov krogel. Tovariš in znanec, ki so se zgnili od vseh strani, so položili na grob številne vence in šopke. Ob odprtjem grobu se je poslovil od vzglednega borca tovariš Ninč, pevski zbor se je oddolžil z ganljivimi žalostinkami, domača godba pa mu je zaigrala v zadnje slovo. Zalujoči ostali se zahvaljujejo vsem organizacijam, ki so »oskrbele za pogreb ter vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način stali družini na strani.

RIHEMBERK Zahvala

Krajevni ljudski odbor v Rihemberku, ki je prevzel v varstvo spomenik padlim žrtvam narodno osvobodilne borbe, se vsem vaškim organizacijam, v prvi vrsti pa Zvezji primorskih partizanov ter njenemu predsedniku, iskreno zahvaljuje za pomoč, ki so jo nudili, bodisi s prostovoljnimi delom, kakor z drugimi prispevki in doneski. Odbor se obrača na vse domačine, da spomenik čuvajo in spoštujejo, kakor se to spodobi namenu, za katerega je bil postavljen.

Delo na polju

Pomladansko delo na polju gre proti kraju in da smo zadnje dni tako spospešili obdelavo zemlje in setev, se moramo zahvaliti ljudskim oblastem v coni B, ki so nam poskrbele vprežno živino. V Rihemberku smo dobili več glav živine, ki že več dni orje, tako da se bo lahko posejal vsak košček zemlje pravočasno in v določenem roku.

Delavci, ki delajo pri obnovi vasi, so darovali za socialno skrbstvo 16.555 lir in se obvezali, da bodo delali vsak teden eno uro več v ta namen. Vsakemu, ki kakorkoli pripomore k dvigu socialnega stanja naše vasi, smo iz srca hvaležni.

SPODNJA BRANICA Nušičev »Navaden človek«

V nedeljo, dne 27. p. m. smo priredili v Sp. Branici Nušičevo veseligo »Navaden človek«. Stiri mesece truda in požrtvovalnosti s strani igralcev, od katerih je velika večina nastopila prvokrat. Pri poteku igre je bilo to opaziti, kajti kljub temu, da so se igralci dobro naučili svojih vlog, so bile kretneje nekoliko okorne in govor preveč šolski. Malo je kvarilo dober vtis igre tudi dejstvo, da se je glas preveč izgubljal, ker se je igra vršila na prostem. Mladini pa se je igra zdela predolga, ker je pač tako: sledil je ples in za tega se kaže še vedno več zanimanja kot za stroge kulturne prireditve.

TEMNICA Mladina prireja...

Mladina naše vasi je imela v nedeljo, dne 4. maja, lepo kulturno prireditev. Nastopila je z veselo trodejanjo »Novi dom«. Mladinci in mladinke, ki so sodelovali pri igri, so lepo podali svoje vloge, tako da je igra v splošnem žela lep uspeh. Občinstvo se je v polnem številu udeležilo prireditve. Ob tej priliki je pri nas gostovala tudi godba Odreda JA, ki nam je po kulturnem nastopu veselo zaigrala.

TOLMIN Skrb za strokovno izobrazbo

V našem trgu so otvorili tečaj za knjigovodje, ki ga obiskuje 30 tečajnikov in tečajnic. Sindikalna podružnica

Naprobe je poskrbela za teoretično izgradnjo osebja, da bo znalo voditi upravo Naprobe. V načrtu je reorganizacija okrajne Naprobe v 6 do 7 odsekov s samostojnim vodstvom. Ljudska oblast na Tolminskem polaga posebno paznjo na to, da bo v kratkem času usposobila močan kader novih in izvežbanih delavcev, da bodo lažje in uspešneje izvajali petletni načrt in s tem dvignili splošni napredek.

BOVEC Za naše nepozabne borce

Preteklo soboto smo priredili žalno svečanost za padlimi partizani, ki so pred štirimi leti dali svoja življenja za boljšo bodočnost slovenskega naroda. Zjutraj se je darovala v farni cerkvi maša za dušnico za junaka Golobarja in planine Prihod. Žalne svečanosti so se udeležila zastopstva partizanskih zvez iz vsega bovškega okraja in velika množica ljudi. Z zaostanko je nastopil tudi pevski zbor »Golobar« iz Boveca.

ČEZSOČA Grobovi tulijo

V mestni bolnici v Ljubljani je preminul naš od vseh spoštovani in dragi tov. Mlekuž Franc. Pokojni tovariš je stopil v partizanske vrste že leta 1942. Bil je ranjen leta 1944 in na posledičnih rane je bolehal vsa leta do letos, ko nas je za vedno zapustil. Tako po osvoboditvi je nekaj časa delal na Jesenicah, kjer so ga tovariši prav radi imeli. Njegovo prezgodnjo smrt obžalujejo vsi vaščani, saj je bil pokojni France splošno priljubljen.

LOG ČEZSOŠKI Prvomajsko tekmovanje

Vaščani so se odzvali stodostotno ter se lotili popraviljanja ceste. Speljali so 70 kubičnih metrov gramoza ter 35 kubičnih metrov kamenja za tlak. To prostovoljno delo se čeni na 156000 lir. Razen manjših del so pridni vaščani pripravili čez 20 kubičnih metrov kamenja za graditev šole. Tudi na kulturnem polju so se izkazali. Dobro so podali kulturno prireditev, katere izkupiček so nakazali za spomenik in za razne potrebe šolske mladine. Nadejamo se, da se bodo prebivalci te naše lepe gorske vasi tudi v bodoče izkazali na gospodarskem in kulturnem polju.

Mladina naše vasi, ki šteje 19 članov, se je obvezala, da bo v prvomajskem tekmovanju priredila večjo igro. S pridnostjo in požrtvovalnostjo so šli mladi igralci na delo in v soboto pred 1. majem so nastopili s petdejanjo »Slaba veste«. V nedeljo pa so z isto igro gostovali na Zagi ter želi prav lep uspeh. Od čistega dobička, ki sta jim ga prinesli prireditvi, je mladina darovala za spominsko ploščo padlim borcem 2000 lir in 500 lir pionirski organizaciji.

SMASTI Kulturna prireditev

Prosvetno društvo »Zarja« je 20. p. m. priredilo Jurčičevega »Tihotapca«. Igra je dobro izpadla in igralci so se resno potrudili. Zeleni bi, da bi nas prihodnjije razveselili s kakšno sodobnejšo igro, ki bo bolj odgovarjala duhu časa.

Pridni vaščani in člani prosvetnega društva so s prostovoljnimi delom napravili zložljiv oder, ki predstavlja vrednost 150.000 lir. Po tem vidimo, da imajo prebivalci naše vasi razumevanje in ljubezen do kulturnega udejstvovanja, kar naj bo za zgled tudi drugim družtvom.

BORJANA Z hombami nas osrečujejo

Gostilničarju Sabotiču Andreju so podtaknili grozilno pismo in 28. p. m. so mu »neznanec« vrtili bombo. Pri tem se je vžgal drog za zastavo. Pod okriljem noči so atentatorji vrtili še eno ročno bombo, ki je napravila gostilničarju občutno škodo na šipah. Ali veste zakaj to delajo? Zaradi tega ker je tov. Sabotič stopil na edino pravo

pot, ki jo je nam vsem pokazala Osvobodilna fronta in ker ima razobešen stenčas na zidu svoje gostilne. Prav gotovo so v vasi ali neposredni bližini nestrpneži in hudobneži, ki se ukvarjajo s takšnimi zločinskimi dejanji. Naj omenimo še to: Par minut po eksploziji sta šla mimo dva civilna policista ter se nista niti zmenila za atentat. Ravedni smo, kako bi postopala civilna policija, če bi podobnega.

Na predvečer obletnice OF

Skromna, a prisrčna proslava, ki smo jo priredili na predvečer ustanovitve OF, je prav lepo izpadla. Tov. Cimprich nam je govoril o velikih borbah in zmagah OF ter o njeni važni vlogi pri izgradnji in obnovi domovine. Mladina je z navdušenjem zapela par pesmi.

V nedeljo, 27. aprila, je imela mladina kulturno prireditev, na kateri so sodelovali tudi naši najmlajši. Pevski zbor »Nadiža« je zapel par toplo občutenih pesmi. Skupno z občinstvom je nato zbor zaključil dobro uspelo prireditev s »Hej Slovani«. Sledila je prosta zabava. Iz izkupička so nakazali lepo svoto v fond za zgraditev spomenika padlim borcem.

SEDLO Proslava OF

Na predvečer 6. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte so v naši vasi priredili pomembno proslavo tega vелеvažnega ljudskega gibanja. Zvečer so zagoreli številni kresovi, nakar so se vaščani zbrali k zborovanju, kjer jim je spregovoril tov. Černe. Sledilo so dobro podane deklaracije in pesmi. Vsa množica je zapela himno »Hej Slovani« ter tako zaključila proslavo, ki je pri vseh zapustila najgloblji vtis.

ROBEDIŠČE Pionirji prirejajo...

Naši najmlajši so nam polni veselja sporočili, da so prvi nastopili na vaškem odru. Kako pa tudi ne. Saj so imeli polno težav in dela, predno so primerno uredili dvorano in mali oder. Pridni so bili kakor mravlje. Vse so morali sami prenašati, kajti v vasi ni lepih vozniških cest kot drugod. Zatrjevali so nam: »Dobre tri mesece bo od tega, kar se je pri nas začela šola in toliko smo se že priučili, da lahko prepisujemo vloge in tudi pravilno izgovarjamo.« Prireditve je dobro izpadla, a kakor zatrjujejo, se bodo prihodnjije še bolj potrudili.

Kulturno udejstvovanje v Sovodnjah pri Gorici

Prijazna goriška vas Sovodnje, ki jo je krivična francoska črta oddelila od skupnega slovenskega debla, nam je podala lepo sliko svojega društvenega delovanja. Razmejite, ki je globoko zadela prebivalce te obsoške vasi, ni uklonila borbenega duha vaščanov, ki skušajo tudi na kulturnem polju zastaviti vse sile za vedno večji napredek. Ljudstvo je trdno pripravljeno o važnem poslanstvu, ki ga čaka in pri tem se zaveda svoje lastne moči, ki izvira iz pridobitve Osvobodilne borbe. Pripranjeno je, da bodo nove demokratične sile Italije podpre njih delo in zato gre mirno novim časom naproti.

Pišejo nam: »Naše prosvetno društvo je široko zajelo v svoje vrste večji del vaščanov, starejše in mlajše. Seveda tudi pionirji niso hoteli izostati in so zahtevali, da se jih sprejme kot pionirski del društva. Tako je k pionirskemu delu društva pristopilo 68 pionirjev. Ker se je pokazalo veliko zanimanje za fizikulturo in sploh za šport, smo najeli nekaj zemljišča, ki bo služilo za telovadno in nogometno igrišče. Nabavili smo žoge, da se mladinci lahko vadijo ter pripravljamo telovadni drog, da nam bo možno udejstvovanje tudi na tem področju fizikulture.

Ker je med ljudstvom veliko zanimanje za kulturne prireditve, skrbimo tudi za primerne nastope. Velik uspeh je žela lepa predstava »Tako tudi bo«, ki jo je predvajalo Slovensko narodno gledališče iz Trsta. Naša dramska skupina »Javornik« je že parkrat nastopila s Finžgarjevo dramo »Divji lovec« in je z njo dosegla lepe uspehe bodisi izgovarjavi kot v samem podajanju vlog. 27. aprila pa je pri nas gostovala dramska skupina iz Bilj s trodejanjo »Na visokem«. Ob tej priliki smo dostojno proslavili tudi 6. obletnico OF.

Goriška mladina se bo udeležila III. kongresa LMS

V nedeljo, 4. maja, so se v Sempasu zbrali na predkongresno konferenco delegati krajevnih mladinskih organizacij iz goriškega okraja. V lepo okrašenem prostoru so bila izpisana številna gesla, s katerimi bo šla goriška mladina na delo v predkongresnem tekmovanju in v petletko. V ogromnem delu, ki si ga je zadala v izvedbo, se zaveda, da jo bodo srečavale tudi težkoče in zato je sprejela v geslo besede tov. Lenina: »Teško ni nemogoče!«

Ob otvoritvi konference je tajnica okrajnega odbora LMS za Goriško pozdravila v sredi delegatov člana GO LMS, tovariša Šašo in tajnika ILO za Goriško tov. Jordana.

V referatu o nalogah in priporočilih za III. kongres je tov. Milica objasnila najosnovnejše probleme, ki jih mora mladina izvesti v dejstvu in od katerih odvisi uspeh Kongresa. Poudarila je, da je pri tem najvažnejše vprašanje vzgoja naše mladine, kajti v kolikor bo mladina zgrajena, v toliko lahko pričakujemo, da bo izvedla zadane si obveze.

Govoril je tudi tov. Jordan in povedal, da se bo v prvem letu petletke poleg drugega dela na Goriškem izvedla regulacija Lijaka. Naloga goriške mladine je podpreti to delo z vsemi svojimi močmi. Dalje se v okraju pripravljajo gradnja 13 šol, da bo vsem otrokom omogočena vsaj 7-letna šola. K temu delu se je mladina krajev, kjer se bodo šole gradile, obvezala, da bo prispevala z vsemi delovnimi močmi. V imenu ljudske oblasti je pozval mladino k utrjevanju ljudskih odborov na vasi in k pobivanju vsakega špekulanstva in izkoriščanja.

V diskusiji so delegati poročali, kako izvajajo obveze in kakšne težkoče imajo pri delu. Obširno poročilo je podala mladinska predstavnica iz Brij, iz katerega je bilo raz-

vidno aktivno delovanje mladine. Tudi mladinci iz Dol Otlice, Renč, Srednjega Lokovca, Vertobje in drugih vasi so v poročilih prikazali, kako se mladina pripravljala na svoj III. Kongres. Prav tako se mladina v srednji šoli v Ajdovščini pripravljala na kongres s tekmovanjem v učenju, s katerim se je obvezala, da bo preseglala učni načrt za 70%. Vsakih 14 dni prirejajo tudi delovne akcije in pomagajo pri obnovi in obdelavi polja.

Na progo Samac-Sarajevo bo šlo 36 mladincev.

Po diskusiji je spregovoril tov. Šaša, član GO LMS in prinesel goriški mladini pozdrave vse mladine Slovenije. Med drugim je dejal, da je bila mladina prva v borbi za uničenje sovražnika in osvoboditev domovine ter da bo prav tako steber pri izvajanju petletnega plana. Saj je bila oborožena borba — kakor je danes delovna — borba za stvar ljudstva, za stvar države. Poudaril je tudi, da ne bo mladina zmagala samo z delom, marveč tudi z vzgojo in dviganjem strokovnega kadra.

Na konferenci so delegati izvolili s tajnimi volitvami poslanstvo za III. kongres, ki ga sestavlja 10 mladincev in mladink. Sprejeli so tudi nove obveze, jil ponesli med vso mladino Goriške, ki jih bo plodonosno izvedla, ker se zaveda, da je ona čuvar vseh pridobitev in ker hoče utvariti z delom močno neodvisno Titovo državo.

Ob zaključku so delegati poslali pozdravno pismo maršalu Titu, v katerem se obvezujejo, da bo goriška mladina vsestransko podprla petletko in v prvem letu dala za regulacijo Lijaka 800 mladincev v štirih izmenah, ter da bo zbrala za Samac-Sarajevo 100.000 lir, pomagala pri gradbi novih šol, skrbela za pravičen odkup sadja in pomagala pri utrjevanju ljudske oblasti.

Zaključitev tromesečnega prvomajskega tekmovanja na Kobariškem

Svečano zborovanje v Kobaridu

Preteklo nedeljo, dne 4. t. m., so si kupile vodovodne cevi in električne motorje za zadružne žage. Kobariška mladina pa si je kupila radio. V Borjani, Breginju in Kobaridu so zbirali za spomenik padlim borcem. Vas Smatši si je napravila zložljivi oder za prireditev, vas Robedišče pa si je uredila dvorano za kulturne namene in si tudi postavila oder. V milijonski svoti je všteto tudi to, kar so v okraju nabrali za mladinsko progo in za Dežji dom v Kojskem.

Tudi na pogozdovanje niso pozabili. Zasadili so 19.410 sadik, kar predstavlja za Kobariško zelo veliko, zlasti če se spomnimo na težave in hudo zimo. Nasajenih je bilo tudi 2.5095 stebel. Sami so postavili preko 11 km poti. Prostovoljnih udarniških ur pa je bilo storjenih 14.442. Družnam, ki so socialno šibke in ki nimajo delovne moči so pomagali pri delu. Na gospodarskem sektorju je bil okrajni načrt prekoračen za 33%.

Razveseljivi so uspehi, ki so jih dosegli na prosvetnem polju. Vznikla so nova prosvetna društva kot v Robedišču in drugod. Vsega je bilo o okraju 45 prireditev. V času tekmovanja je delovalo 15 večernih tečajev s 328 udeleženci; postavljeno je deset novih pionirskih knjižnic, prodano je bilo 1011 knjig v vrednosti preko 100.000 lir. Bilo je 27 predavanj. Na prosvetnem sektorju je načrt presegl 32%, celoten načrt pa 19%.

Po poročilu o tekmovanju so bile podeljene nagrade. Vas Robedišče je dobila prehodno zastavo kot najboljša vas na Kobariškem, ki je dobro izvršila vse zadane si naloge, da si nahaja na skrajni zapadni meji in da je delo odvirano že zaradi same lege in oddaljenosti od središča. Zanimivo je tudi, da so v letošnji pomladi skupno z ostalimi organizacijami obdelali polje Kovičevi v dvi. V okviru društva bomo z delom aktivno nadaljevali, da dosežemo čim več uspehov.

Naš dramski odsek Studira novo igro. Veliko pozornost posvečamo tudi narodni in borbeni pesmi. V sporedu ženskega in pionirskega zbora, ki marljivo napreduje, najdemo vedno najlepše pesmi. Našo knjižnico smo obogatili z lepim številom novih del. Sedaj teje okrog 500 knjig. Za knjižnico imajo največjo zaslugo tov. Ana Cotičeva, ki jo načrtno ureja in vodi ter si prizadeva pridobiti čimveč čitateljev. Pred kratkim smo imeli predavanje »O vlogi prosvetnih društev«, ki je bilo polnoštevilno obiskano. Ob tej priliki so udeleženci izrazili željo po takih predavanjih. Člani društva se udeležujejo tudi udarniškega dela, tako so v letošnji pomladi skupno z ostalimi organizacijami obdelali polje Kovičevi v dvi. V okviru društva bomo z delom aktivno nadaljevali, da dosežemo čim več uspehov.

Nadaljevanje na 4. strani

V naših Brdih

Preteklo nedeljo popoldne sem se srečal v Brdih z zastavnim briškim gospodarjem ter mu zastavil vrsto vprašanj, ki se tičejo kmetijstva in letošnje letine. Rade volje se je odzval mojemu povabilu.

Kakor drugod so najbrže tudi pri vas zaostala letos vsa pomladanska dela?

Delo na polju se je začelo letos s precejšnjo zamudo. Zaradi dolge zime in dežja, ki je oviral vsakršno delo na polju in vinogradu, smo začeli šele v drugi polovici aprila saditi krompir in povežati trte. Ker smo zavoljo vremenskih neprilic zaostali skoro za dva meseca, smo morali to nadomestiti. Sedaj pripravljamo teren za peso in smo začeli z oranjem za kurozo.

Uporabljate umetna gnojila? Kako pa s škropljenjem?

Umetnih gnojil, posebno fosfatov so se kmetovalci v obilni meri nabavili. Za gnojenje krompirja, koruze in drugih pridelkov smo uporabljali največ apneni dušik. Sedaj se preskrbujejo briški kmetje z žveplom in modro galico. Reči moram, da so napikili precejšnje količine, tako da jim bo zadostovalo za celo leto. Kar se škropljenje tiče, tovariš, smo na dobri poti. Ljudstvo se zanima za racionalno škropljenje. Sadno drevje škropijo ponajveč s svinčnim arzenatom. Žal, da je izostalo zimsko škropljenje. Vsled vetra in mokrote ga ni bilo mogoče izvesti. Občutilo se je tudi pomanjkanje neodendrina in drugih primernih sredstev za uničevanje parazitov.

Kako kaže sadno drevje? Kaj pa trte?

Nekatera sadna drevesa so bila to pomlad v polnem cvetju. Češnje in breskve kažejo prav dobro. Jabolka in marelice, ki so cvetele v marcu, so pa trpele zaradi deževnega vremena in jih bo le malo. Smokve so pomrznile, posebno prvih ne bomo pokušali. Upamo, da se bodo vsaj jesenske boljše odrezale. Zared trte je krasen. Če ne pridejo druge neprilike — in teh je pri trtah cel koš — se nadejamo, da bomo imeli dobro vino leto.

Kako pa z živinsko krmo?

O živinski krmi vam bi ne znal dati ravno povoljnega odgovora. Bolj slabo kaže. Lidska suša je precej škodovala. Trava, ki ima šibke korenine se je zgubila. Prav za skrbljeni smo. Bomo pač morali kako nadomestiti. Pri nas kmetih je vedno tako, obračamo in tuhtamo skozi celo leto. Če niso ravno najhujše elementarne katastrofe, se sklamamo že na kakšen način izmazati.

Kako pa z vinom? Ali ga imate dovolj v kletih? Kam ga prodajate?

V zadnjih tednih se je cena dvignila. Boljša vina se sedaj prodajajo po 90 lir za liter. V kletih ga imamo še precej. Oddajamo ga našim starijem odjemalcem v Gorico in Soško dolino. Toda tudi tržaški trgovci se pridno oglašajo.

Še kaj posebnega?

To ti bi še rad povedal, kar smo že obilokrat izpovedali na shodih in manifestacijah in kar ste po časopisju že nešteto pisali. Ta nesrečna, ta krivična mirovna pogodba in z njo francoska črta! Ljudstvo je zaskrbljeno zaradi izvoza sadja in drugih pridelkov. Saj mi dobro vemo, da bodo naše oblasti vse napravile, da nam bodo olajšale izvoz sadja, a če pomislimo, da bomo prisiljeni ustvariti nov dohod, nove ceste kje pri Solkanu, ali če bomo morali napraviti ovinek mimo Vrhovlja na Plavé, potem šele nam stopijo pred oči vse gorostasnosti franco-

ske »linije.« Več prijatelj, te meje so napravili, da nas bi še bolj izbičali. Kakor za kazeno so nam navrgli to do skrajnosti neumno in krivično mejo. Ali so Brda zastopni krvavela? Tja se ozri na hišo. Na zidu so številke, ki dovolj glasno govore o naših žrtvah! Koliko naših sinov je padlo za to ljubo zemljo!

Ko sva si stisnila roki v slovo, sva bila prepričana, da bo ljudska volja šla mimo krivičnih pogodb, da bo pravica zmagala in da bo bodočnost naša.

To in ono iz našega mesta

Na goriškem trgu imamo že celih deset dni »prve« češnje. Njih cene so po prvotnem oklevanju znatno popustile; prejšnji teden so bile še po 180 lir kg, sedaj pa so po 60 lir.

Pomaranče so ostale na skoro isti višini (120 lir kg). Sredi tega tedna je prispela na trg večja količina novega krompirja. Stane pa 100 lir kg (star krompir je po 60-80 lir).

Graha je že mnogo; cena mu je 60 lir.

Solata in druge povrtnine so v izobilju, vendar pa so njihove cene zelo visoke.

Ob Verdijevem korzu v Gorici se razprostira Ljudski vrt. Znan je po svojih drevesih, ki so z redkimi izjemami edinstvena za naše mesto. Mnoga ostanejo zelena skozi vso zimo.

Na splošno je vrt še vedno lep po svoji legi in naravni lepoti, a močno se mu pozna, da je bil zadnji čas in že prej, med vojno, zanemarjen. Zato je sedaj občinstvo pozdravilo iniciativno županstva, s katero je pristopilo k urejevanju nasadov in naprav v vrtu.

NEMSKI VOJNI UJETNIKI ODHAJAJO

Na Travniku so te dni pospravili večje število barak, v katerih so prebivali nemški vojni ujetniki. Marsikdo od nas, ki je izkusil grozote nemških taborišč ali pa divjanje Prusjakov po naši deželi, se nehotе vpraša, kako da so zavezniške vojaške oblasti pustile tem nemškim vojnim ujetnikom tliko prostosti. Saj smo videli, kako so se ti ošabni nemški banditi sprehajali ob vseh urah dneva po mestnih ulicah. Zahajali so tudi v gostilne in kavarne, v kinematografe in slaščičarne. Večkrat so imeli tudi kako »Frajlain« s seboj. Znano nam je, da so jih nekateri italijanske družine vabile k sebi in jih gostile. Nič se ne čudimo, če se je zdelo tem zvestim sinovom Hitlerja, da se nahajajo kje na letovišču.

Mislimo, da se je marsikatera naša pest stisnila, ko je videla te ljudi, kako so odmetavali na pol pokajeno cigareto in je prišel od zadaj slovenski ali italijanski revež ter pobral ogorek. Zapadne velesile so ravnale s temi ljudmi, ki so zakrivilili toliko gorja, kakor s svojim lastnim življenjem. Taborišča smrti, za katera je kriv ves nemški narod, so nam pred očmi in zato se nam zdi nerazumljivo postopanje zapadnih vojaških oblasti, ki ščitijo in dajejo vso prostost tem zločincem.

IZ POLICIJSKE KRONIKE

Ne mine dan, da ne bi dobili kje kake pištole ali bombe. Pred dnevi so našli na Voigtlaenderjevem vrtu v ul. Rdeče hiše št. 2 dve ročni bombi tipa »Breda«, ki jima je že manjkala zaključnica. Predvčeranjem je patrula civilne policije našla v Spominskem parku v Gorici pištole »Beretta« z nabojem. Na dvorišču stavbe št. 36 na Rooseveltovem korzu so dobili ročno bombo »Balilla« brez zaključnice. Nevarno orožje so odstranili čistilci min.

Ana Laurenti iz Ljubljane, bivačica v Gorici, je prijavila policiji, da so ji v nekem baru na Rooseveltovem korzu št. 5 ukradli fotoaparata znamke Welta v vrednosti 35 tisoč lir.

Policija iz Volč je aretirala 27-letnega Pavla Valentiniča, 27-letnega Fortunata Edvarda in 49-letnega Florjančiča Angela. Dolžijo jih, da so v noči od 2. do 3. maja ukradli 88 kolon, ki so bile namenjene za postavitve ograje okoli bivšega skladišča municije v Kozarščah.

Aretirali so 51-letnega Simaca Antona iz Sent Lenarta (Benečija), ker je hotel odvesti čez zapadno demarkacijsko črto kravo, ki jo je kupil v Bovecu, seveda brez izvoznega dovoljenja SEPRAL-a.

Nadaljevanje s 3. strani

sluga gre tovarišu učitelju Zorniku, ki je požrtvovalno delal. Nagradili so ga s knjigo. Tudi idrska mladina, ki je najboljša mladinska organizacija v okraju, je dobila prehodno zastavo. Pionirji iz Breginja so bili nagrajeni s knjigo »Tovariš«. Vas Sedlo pa je dobila v dar knjigo »Pesmi Srečka Kosovela«. Ženske organizacije iz Kobarida in Kamnega pa so bile posebno pohvaljene in nagrajene za požrtvovalnost v akciji za Dečji dom v Kojškem.

Po slavnostnem sporodu so sledila pestra izvajanja zbora tolminske gimnazije pod vod-

stvom prof. Škrbeljka. Vse točke so bile prav lepo podane ter so navdušile ljudstvo, ki je napolnilo sleherni kotiček dvorane. Posebno uspele so točke zbornega petja in zborna deklamacija »Duma« ter solospjev »Nezakonska mati«. Ljudstvo je nagradilo pevce, njihov trud in voditelja z dolgoletnim poskanjem. Kobarško ljudstvo je pokazalo lepo gesto s tem da je dijake pogostilo. Uršič Franc pa jih je odpeljal s svojim avtom iz Tolmina v Kobarid in nazaj. Tudi ob tej priliki so nabrali 12.560 lir prostovoljnih prispevkov, ki se bodo uporabili za dobrodelne namene.

popravijo najprej cerkev, ker je to v interesu vsenemškega duha. Kakor vidimo je Goebelsov duh še vedno živ med Nemci.

Tas poroča, da se v vrsti držav znova pojavljajo skoraj že pozabljeni profasistični funkcionarji ostanke razbitih režimov. Uslužno nudijo svoje usluge mednarodni reakciji in računajo z nespornimi med zavetniki. Med drugimi se je znova pojavil na površju bivši voditelj avstrijskega fašizma Kurt von Schuschnigg. Avstrijski fašisti, ki imajo v povojni Avstriji skoraj povsod vodilne položaje, so pričeli z veliko propagando zaradi rehabilitacije Schuschnigga.

Schuschniggovi prekomorski prijatelji so mu omogočili gostovanje v ZDA, vendar pa so demokratično razpoloženi Amerikanci brez ljubeznivosti sprejeli to pošast preteklosti.

Branitelj Guida Schmidta, bivšega zunanjega ministra v Schuschniggovi vladi, je zahteval, da se Schuschnigg pokliče kot priča na razpravo zoper Schmidta na Dunaju. Očividno smatra reakcija, da je nastopil ugoden trenutek za takozvan Schuschniggov poskusni obisk na Dunaju.

Schuschniggovi govori v ZDA povzročajo globoko nezadovoljstvo avstrijske demokratične javnosti.

Dne 15. p. m. je bila v leningradškem oddelku muzeja Lenina velika akademija ob 30. letnici Lenine vrnitve iz emigracije v Petrograd.

Izredno narodno sodišče v Pragi je obsodilo agenta gestapa Franza Wernerja Bobeja, bivšega priorja »Reda malteških viteзов« na smrt z obesaženjem. Sodba je bila izvršena takoj po razglasitvi obsodbe.

Bobej je kot tajni agent gestapa denunciral mnogo ljudi, ki so bili deportirani v koncentracijska taborišča, udeležil se je preganjanj rodoljubov ter obvestil gestapo o katakombah v neki praški cerkvi, kjer so se skrivali rodoljubi, ki so ubili Heidricha.

V praškem založništvu A. Neubert je v teh dveh izšel prevod pionirske igre »Udarniki«, ki jo je napisal ugledni jugoslovanski pisatelj Branko Copić. To delo je v češčini prevedel Vladimir Tagner.

V mesecu maju bo stopil v veljavno novi vozni red in bo začel redni železniški promet takolimenovanega Baltic-Adria Ekspres na železniški progi Stockholm-Breslava - Praga - Dunaj - Trst.

Letos bo češkoslovaški turistični promet na jugoslovanski Jadran neprimerno večji in češkoslovaški turistični urad »Cedad« je pripravil celo vrsto skupinskih izletov v vse večje kraje Jadrana. Prvi vlak bo odpeljal iz Prage v Split, nato bodo redna potovanja organizirana vsako soboto, izmenoma v Split in na Reko. Reka je postala izhodišče za letovišča in kopalnišča gornjega Jadrana. »Cedad« tudi preskrbi vsakemu češkoslovaškemu turistu potni list in vse potrebne vize in valute. Cena za 14 dnevno bivanje skupno z vozno karto je razdeljena v tri kategorije od 3.900. — do 5.940. — Kčs.

V preteklih dneh je bil izročen javnosti prvi kinematograf mladih v srednji Evropi. V kinematografu so posebni, oddeljeni sedeži za različne razrede šol, lože so odmerjene pedagogom in v njihovi bližini se bodo zbirali v posebni dvorani vsi podatki o vtihs mlajših in najmlajših v času filmske predstave.

V najbližjih dneh prispe iz Moskve v Prago filmska proizvajalna skupina Ivana Pirjeva, štirikratnega laureata Stalinove nagrade, ki bo v ateljejih na Barrandovu pri Pragi snemala glavni del barvanega filma »Razpravljajne o sibirski deželi.«

Sahovski opazovalec Tassa Mihajlo Judovič piše: Vest o mednarodnem turnirju v Varšavi je izzvala veliko zanimanje med sovjetskimi šahovskimi krogi. Turnir smatrajo za dokaz hitre obnove poljske šahovske organizacije, ki je nekdanj zavzemala častno mesto. Dva sovjetska velemojstra Vasilij Smilov in Izak Boleslavski sta odpotovala v Varšavo. Z njima je odpotoval tudi moskovski, Flohr in Lillenthal, ki bodo eden izmed znanih delavcev šahovske sekcije ZSSR. Alatorcev bo voditelj poljske šahovske zveze seznanil z bogatimi izkušnjami pri množičnem delu, ki so si jih pridobili sovjetski šahovski klubi in sindikalna društva.

Sovjetski šahisti pregledujejo uspehe 15. šahovskega prvenstva države. Na pronojo šahovskih klubov iz vse države so odpotovali iz Moskve velemojstri Bondarevski, Flohr in Lillenthal, ki bodo prejeli predavanja in igrali preizkusne igre. Bondarevski bo na stopil v Harkovu in Stalingradu. Velemojster Flohr bo predaval o šahu v mestih Povolžja, Lillenthal pa odhaja v vzhodne pokrajine države. Tudi v teh predelih je veliko prvovrstnih šahovskih klubov, zlasti v Čuvaški republiki.

Izmed sportnih dogodkov je treba omeniti turnirja za prvenstvo Moskve in Leningrada. V prvenstvu Moskve nastopajo velemojstri Rogozin, Bronstejn, Kahn, Pano, Kavinski in drugi znani šahisti. V velikem številu sodelujejo talentirani šahisti-mladinci. V leningradskem turnirju sodelujejo vsi najboljši šahisti iz mesta s šahistom-veteranom Grigorijem Löwenfischem in prvakom Leningrada Aleksandrom Tolušem na čelu.

Ob koncu naj navedemo še neko dejstvo, ki prepričljivo govori o množičnem širjenju šaha v Sojetski zvezi. Eno izmed moskovskih založniških podjetij »Mlada garda« je v svojem načrtu napovedalo novo izdajo znanega učbenika šahovske igre, ki ga je sestavil Capablanca. Učbenik bo izšel v nakladi 1 milijonov izvodov. Na mednarodnem mojstrskem turnirju v Varšavi je zasedel prvo mesto jugoslovanski mojster Gligorovič.

SAHOVSKA TEKMA V TRSTU

V okviru prvomajskih prireditev se je vršila tudi šahovska tekma. Izločilni brzoturnir se je pričel dne 29. aprila z 18 udeleženci. Prijavljenih je bilo sicer več, ker so pa mislili, da bo pričel turnir z običajno zamudo, so bili izločeni od tekmovalca. Samo štirje so bili opravičeni.

Za semifinale se je do 18 igralcev plasiral deset in sicer: Bombardati, De Bernardi, Dolhar, Filipovič, Grasso, Grobovšek, Lukeš, Ocvirk, Polieri in Prinčič. Imenovani in še štirje opravičeni iz prvega turnirja so dne 2. maja igrali semifinale, iz katerega so prišli v finale: Bombardati, Filipovič, Grasso, Grobovšek, Lukeš Ocvirk, Polieri in Prinčič.

Dne 3. maja se je torej vršil finale z osemimi igralci, ki je pokazal sledeči rezultat: Prvo mesto in s tem pokal je dobil Ocvirk, sledili so: Bombardati, Polieri, Grobovšek, Prinčič, Filipovič, Grasso in Lukeš. Prvih šest je bilo nagrajenih.

Prva večja šahovska prireditev v Trstu sicer ni pokazala take udeležbe kakor je bilo pričakovati, kar je deloma opravičeno s tem, da so se razni šahisti udeleževali v istem tednu v drugih športnih panogah, zato pa je tem bolj pozdraviti dejstvo, da se je tudi šahu posvetila potrebna pažnja. Zeleni bi bilo, da bi se v tem pravcu nadaljevalo, da bi se vsi močni šahisti v Trstu organizirali v skupen klub, da bi se prirejale razne tekme in bi se tako počasi ustvaril močan kader igralcev, ki bi lahko zastopal Trst tudi, zunaj v svetu.

DAROVI IN PRISPEVKI

Tovariš Semolič Jožef iz Dol. Brestovice je daroval 500 lir za RKS. Ob priliki poroke častnika J. A. Šego Petra in tov. Lozej Slavke je Ivanjigrada so svatje zbrali 1480 lir za mladinsko progo Šamac-Sarajevo.

Srečko Kosovel Godba pomladi

Moje srce je gnano od godbe, ki nas čaka na rdeči obali, človek, o človek, v svetli godbe slutnja (bodoči človek) zrcali.

Ko na otokih, na polotokih in na celinah rdeči mostovi, bratje iz Indije, Perzije, Afrike, bratje nam bodo, bodo drugovi.

O, izpuscite v morje vse ladje! Naj izletijo vsi aeroplani! O, naj zapojejo zlate sirene v srce človeka; »Človek, vstani!«

V soncu blestijo se bajoneti. Ali pogledj: i ti bodo pali; moje srce je gnano od godbe, ki nas pričakuje na rdeči obali.

Kulturni zapiski

KOROŠKI PEVCI V SLOVENIJI
Koroški združeni pevski zbori so na turneji po Jugoslaviji najprej obiskali Jesenice, kjer so jih jeseničani sprejeli z nepopisnim veseljem. Pri večernem koncertu, kjer so koroški pevci navdušili občinstvo s svojimi partizanskimi in narodnimi pesnimi, je prišlo do velikih manifestacij in ovacij za Slovensko Koroško.

Na predvečer prvega maja so nastopili v Ljubljani v veliki Unionski dvorani. Zbor sta vodila dirigenta Valentin Hartman in Pavel Karnjak. Koncertu so prisostvovali tudi člani vlade LR Slovenije s predsednikom Milhom Marinkom na čelu.

Ze prve pesmi so izzvale navdušene manifestacije za našo Koroško. Med odmorom je pozdravil koroške brate predsednik izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije Prežihov Voranc, za njim pa predstavnik naših masovnih organizacij, ki so jim izročili tudi darila, izražajoča prisrčna čustva ljubljanskega prebivalstva in vsega slovenskega ljudstva v Jugoslaviji do Slovencev onstran Karavank. Zastopnik Ljudske prosvete je podaril vsakemu pevcu po en izvod Prešernovih »Poezij«, drugi pa razne umetnine, knjige in cvetje.

V imenu koroških pevcev se je zahvalil vodja turneje dr. Mirt Zwitter, ki je sponožil vsem navzočim pozdrave koroške OF in vsega slovenskega ljudstva na Koroškem. Koncert koroških pevcev se je spremenil v veliko manifestacijo za Slovensko Koroško.

Koroški pevci so obiskali Maribor, kjer se je vršila vprizoritve »Miklove Zale«, nato pa koncert koroškega pevskega zbora. Nadaljnja pot je vodila pevce v Dravograd Prevalje in Mežiško dolino. Iz Prevalj so združeni pevski zbori odpotovali v Celje.

Bratje Koroški so se na svoji turneji po Sloveniji prepričali, da slovensko ljudstvo in vsi narodi Jugoslavije trdno in neomajno zahtevajo pravico in svobodo za tisti del slovenskega ozemlja, za katerega so se borili koroški borci in vsi jugoslovanski narodi.

FRANCOSKA KULTURA V BERLINU

V mesecu juniju bo gostovala v Berlinu Comédie française, v juliju pa Opera comique. Na Kurfürstendammu bodo uredili poseben francoski Centre culturel. V aprilu so odprli francosko knjigarno, ki ima 2000 knjig in 200 časopisov.

NOVE KNJIGE

V Cankerjevi založbi v Ljubljani je izšel II del Mihael Solohovejeva: Tihi Don. Državna založba Slovenije je izdala Tavčarja Ivana: Med gorami. Slovenski književni zavod ima pa kar cel kup novitet. Naj omenimo le najvaznejše: Tone Seliskar: V naročju domovine, Karel Grabeljšek: Balada o starem Korenu in njegovem sinu, Dregotin Kette: Pesmi, itd.

Čitajte in širite
»Soški tednik!«

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDA — Za lista odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica, Rooseveltov korzo 33 II. Tisk Zadržne tiskarne v Trstu — Tiskano z dovoljenjem AIS-a